

*Et si ego suam dno dicitur. pcc. r. dicitur
publica & imperiali auctoritate nunc pmissa de
nacione et reuocacione de omni abis. hunc
dicitur. Ina omni dicitur. r. dicitur. p. dicitur. da
nda et audiri et in hanc forma publicam
reue. dicitur q. mo. dicitur. dicitur. r. dicitur.*

26ste symposium van de Contactgroep Signum

Religieuze gemeenschappen in laatmiddeleeuws Gelre

Zutphen, vrijdag 15 december 2017

Het komende Signum-symposium staat in het teken van religieuze gemeenschappen in laatmiddeleeuws Gelre. Al vroeg vestigden verschillende kloosters en kapittels zich binnen de grenzen van het latere landsheerlijke territorium van de Gelderse graven en hertogen. Enkele voorbeelden zijn de kloosters Mariënweerd in de Betuwe, Grafenthal bij Goch en Bethlehem bij Doetinchem, de Munsterabdij te Roermond, de kartuis Monnikhuizen bij Arnhem, de St. Walburg-kapittels te Zutphen, Tiel en Arnhem en het St. Maartens-kapittel te Emmerich. In de late dertiende eeuw vestigden zich bovendien de eerste minderbroeders in Harderwijk, in het kielzog van het zich ontluikende verstedelijkingsproces dat zich in Gelre sinds de late twaalfde eeuw voltrok. Vanaf de late veertiende eeuw gaf de Moderne Devotie een enorme impuls aan de stichting van grote aantallen (vrouwen)conventen in de verschillende Gelderse steden. Over de positie van deze religieuze gemeenschappen binnen de samenleving, hun goederenbezit en -beheer, de achtergronden en het recruteringsgebied van de kloosters en conventen in Gelre is — ondanks de studies van bijvoorbeeld Bas van Bavel, Jan Kuys en Esther Koch — nog relatief weinig bekend.

Tijdens dit symposium zal een aantal sprekers ingaan op de rol van religieuze gemeenschappen binnen de laatmiddeleeuwse samenleving in Gelre. Niet alleen komt het functioneren van de seculiere kapittels binnen het hertogdom ter sprake, ook zal aandacht besteed worden de devotie van adellijke vrouwen, de geschiedenis van vrouwenconventen in laatmiddeleeuws Zutphen en de rol van kloosters als geldschietters voor landsheer en steden. Op deze manier wil dit symposium een nieuwe impuls geven aan het onderzoek naar de sociaal-economische en institutionele geschiedenis van kerkelijke instellingen in Gelre.

Programma

10.00 uur	Inschrijven en koffie en thee
10.30 uur	Welkom en korte introductie op het thema
10.45 uur	<i>Rudolf Bosch - Kloosters als financiële bron. Bezit, belastingen en financiering door religieuze gemeenschappen in laatmiddeleeuws Gelre</i> <i>Jan Kuys - Seculiere kapittels in het hertogdom Gelre: eenheid of verscheidenheid?</i>
12.00 uur	Rondleiding door het Regionaal Archief Zutphen
13.00 uur	Lunch
14.00 uur	Excursie door Zutphen
15.30 uur	Algemene ledenvergadering contactgroep Signum
16.00 uur	<i>Aafje Groustra – Twee vrouwenconventen in het veertiende en vijftiende-eeuwse Zutphen</i> <i>Johan Oosterman – Vroomheid en goede gaven. Marie d'Harcourt, hertogin van Gulik en Gelre als weldoener en bedevaartganger</i>
17.15 uur	Borrel

Praktische informatie

Het Signumsymposium vindt dit jaar plaats in Zutphen. De precieze locatie wordt nog bekend gemaakt.

Kosten

Voor leden van Signum bedragen de kosten voor deelname aan het symposium (inclusief koffie/thee, lunch) € 15,-; niet-leden betalen € 20,-, studenten € 15,-. Belangstellenden wordt gevraagd zich voor 15 november a.s. aan te melden door middel van een e-mail aan de secretaris van Signum, Patricia Stoop (patricia.stoop@uantwerpen.be). De kosten van deelname kunnen op de dag van het symposium ter plaatse worden voldaan.
